

De melkboeren, die ook kruidenierswaren verkochten.

In de laatste jaren van de vorige eeuw werden overal zuivelfabrieken gebouwd. Ook in Roordahuizum werd in juli 1890 de eerste steen gelegd van een zuivelfabriek. De aangesloten melkveehouders verplichten zich alle melk aan de zuivelfabriek te leveren. Aan derden mocht geen melk meer worden

Roordahuizum — Telefonisch aangesloten

C. JELLEMA, Manufacturen, Woninginrichting, Tel. 29
HOBMA'S Maatkledingbedrijf, Tel. 30
S. SANTEMA, Ambtn. „Centr. Beheer“, Tel. 31
J. POSTHUMUS, Veehandel, Tel. 24
H. KOELSTRA, Kruidenierswaren, Drogisterij, Tel. 23
S. SIXMA, Slagerij, Tel. 28
JAC. v. d. MEER, Depot C.A.F., Tel. 25
J. KOOISTRA, „Surge“ Melkmachines, Smederij en
Landbouwwerktuigen, Tel. 27
TH. ENGELSMA, Levensmiddelenbedrijf, Tel. 36
B. DE VRIES, Beh. Grasdrogerij, Tel. 37
JAC. DE JONG, Installateur, Tel. 34
F. UILKEMA, Timmer- en Aannemersbedrijf, Tel. 26
MULDER'S Schildersbedrijf, Tel. 32
P. DE JONG, Hoofd L. Landbouwschool, Tel. 38

geleverd, ook niet aan particulieren voor huishoudelijk gebruik. Om aan de behoefte van melk te voorzien zocht de melkfabriek dan ook iemand die bereid was om tegen betaling 's morgens en 's avonds, 7 dagen in de week (er bestond toen nog geen koeling) melk te verkopen. **Sijbe E. Schaap**, die eigenlijk slager was leek dit wel wat, als extra bron van inkomsten. Hij solliciteerde en werd aangenomen. Een kleine dertig jaar lang trok Sijbe dagelijks met de melkkar door het dorp om aan de inwoners melk, karnemelk, karnemelkse pap, boter en kaas te verkopen. In 1925

werd hij 65 jaar, tegelijk met Catharinus Hoekema (wonende in Haedstrjitte 13), die boekhouder bij de fabriek was. Catharinus kreeg van de fabriek een pensioen, Sijbe Schaap **niet**, alhoewel beiden in loondienst bij de fabriek geweest waren. In 1925 hield deze melkverkoop op en moest Sijbe leven van zijn slachterij; maar daarover meer bij de slaggers.

Ik weet niet door wie Sijbe is opgevolgd, maar de eerstvolgende melkverkoper van de zuivelfabriek die ik gevonden heb is **Fokke van der Meer**. Hij ging met een "electrische hond" met daarop bussen met melk en gortepap de deuren langs. Je ging met een pannetje naar hem toe en hij taptte dan, met een "mingel" (1 liter) de melkwaar in je pannetje. In de bus met gortepap zat ook een pomp, zodat hij de gort die op de bodem gezakt was kon oppompen. Vroeger werd deze verkoop gedaan met een hondekar, maar nu was de hond vervangen door een motortje, vandaar de naam "electrische hond". Wanneer Fokke zijn kar achteruit wilde laten rijden dan draaide hij gewoon het motortje om. Fokke had geen winkel. Hij leverde de melk alleen vanuit de Melkfabriek.

In 1936 kocht hij Haedstrjitte 5 en 7 (dat was toen 1 huis) van **Sjouke Schiere**. Schiere verkocht kruidenierswaren en had een melkkar. Toen Fokke van der Meer dit huis kocht stond in het koopcontract dat hij, zolang verkoper leeft, "*wel gerechtigd is tot den verkoop van boter, kaas en eieren, margarine en vet, doch alleen geen handel mag drijven in melk, karnemelk, room of pap*". Blijkbaar viel het verkopen van melkwaren van de melkfabriek daar niet onder.

Toen het sluiten van de melkfabriek ter sprake kwam wilde Fokke ook wel graag ophouden.

Jaap van der Meer, eigenaar van de Vivo-winkel op de Ayttawei, had in 1950 het huis en de loods op Haedstrjitte 44 gekocht. Omdat zijn werk in het veevoer bij de CAF steeds zwaarder werd was hij zeer geïnteresseerd het werk van Fokke over te nemen. Frico wilde de melkwijk wel verkopen en zocht een zelfstandige ondernemer.

Op 1 april 1963 zijn Jaap en Aaltsje begonnen met een kleine rijdende winkel, één van de eerste in Friesland. Titus Yntema had op een Ford Transit- chassis een laadbak gebouwd.

De benodigde diploma's hadden ze al uit de tijd van de Vivo-winkel. En zoals u ziet (LC 1951) hadden ze ook al een telefonische aansluiting.

Naast zuivelproducten verkocht van der Meer toen ook een levensmiddelen pakket.

De winkelwagen werd in 1979 verruild voor een grote.

Wanneer van der Meer met de wagen onderweg was zorgde mevrouw van der Meer voor de verkoop aan huis. Als zij even weg moest zat er een briefje op de deur "ben even weg".

In december 1982 namen zij afscheid. Dat zij door de klanten gewaardeerd werden bleek op 7 december in Idaard, waar van der Meer opgewacht werd door een comité uit de bevolking van

Idaard en Aegum. De vlag kwam op de zuivelwagen en onder escorte werd de tocht door Idaard

gemaakt. Bij de familie Engelsma stond de koffie en het gebak klaar.

Verscheidene herinneringen werden opgehaald. Hieruit bleek wel dat van der Meer "weer of geen weer" altijd kwam. Wel kwam het voor dat hij 's avonds 11 uur bij zijn laatste klanten aankwam. 's Winters was het niet altijd even gemakkelijk de boerderijen te bereiken. Eens moesten er 3 trekkers aan te pas komen om de wagen weer op de weg te krijgen.

De opvolgers van Jaap en Aaltje van der Meer Bauke en Adri Hallema hielden een open dag, waarop de bevolking ook afscheid kon nemen van hun melkboer.

Namens de bevolking van beide dorpen werd van der Meer een prachtig horloge met inscriptie aangeboden. Voor mevrouw van der Meer was er een mooie plant (sic!).

Op 9 december 1982 hebben **Bauke en Adri Hallema** de zaak van Jaap van der Meer overgenomen. Tot die tijd zat Bauke in de bouw en was Adri peuterspeelzaalleidster.

Adri had al een Middenstandsdiploma en heeft toen "stiekem" nog het diploma Detailhandel gehaald. Dit moest in het geheim want niemand mocht weten dat zij de zaak van van der Meer zouden overnemen.

Bauke heeft nog een tijdje "stage" gelopen bij van der Meer, dat wil zeggen dat hij meeging op de SRV-wagen. Bauke reed de SRV-wagen en Adri beheerde de "opslagwinkel", een klein winkeltje door Bauke achter hun huis gebouwd. Zij had wel ervaring als winkelierster, want toen zij een tiener was heeft zij ook in de groentewinkel van Gercama gewerkt.

In de begintijd hadden Bauke en Adri Hallema veel hulp van de Friese Bond van Melkhandelaren en ook van de Zuivel Handel Maatschappij (ZHM) in Jirnsom . Ook buurman Wieling, die bij de Frico had gewerkt, deed graag even een boodschap voor hen.

Uit Wikipedia:

De **SRV-wagen** was een kleine rijdende supermarkt. De naam stond voor "Samen Rationeel Verkopen". In eerste instantie werd de SRV opgezet als inkooporganisatie. Het concept van de rijdende winkel is bedacht door de latere Philips topman Cor Boonstra toen hij verkoopleider was bij de *Zuivel Handel Maatschappij*. Later werd de SRV een verkoopformule met folders, spaarmunten en spaarzegels, eigen merken, dagblad- en zelfs tv-reclame.

In de beginjaren werd de winkel steeds meer uitgebreid; dat waren gouden tijden.

Gelukkig hadden zij veel hulp van de ouders van Bauke; zij pasten op de kinderen toen die nog klein waren en brachten folders rond. Elke vrijdagavond moest de wagen schoongemaakt en weer ingericht worden; daarbij hielpen Jan Wynstra en Jappie, de broer van Bauke, en later, toen zij groter waren ook de 2 zoons.

En er waren ook altijd mensen die hielpen met het uitpakken van de nieuwe aanvoer van spullen.

De Zuivel Handel Maatschappij promoveerde de Promarkt. Je was als

winkelier daar lid van, maar je was verder helemaal eigen baas. De ZHM deed steeds aan restyling; zo heette de winkel later de Troefmarkt.

Toen Zus en Johannes Brinksma ophielden met de Spar werd het allemaal teveel en moest Bauke stoppen met de SRV-wagen en samen met Adri de winkel runnen. Zij hadden ieder hun eigen taak daarin, dus verliep de samenwerking over het algemeen heel goed.

Er werd een grotere winkel bijgebouwd. Omdat de oprit bij Bauke en Adri te smal was moesten de vrachtwagens voor de bouw over het terrein van Blijke en Henk Vellinga.

Het Postagentschap, dat tot die tijd bij Rijk van Dijk in het café was, moest ook over naar de winkel; daar heeft Doarpsbelang zich nog sterk voor gemaakt. Het motto voor de winkel moest zijn "Alle gemak onder 1 dak". Zo had Blijke Vellinga er een bloemenafdeling "de Eskeblom" en Gelske Roorda een kledinghoekje "de Vingerhoed". Maar daarvoor was de winkel eigenlijk weer te klein. Dus het heeft niet zo lang geduurd tot de dames voor zichzelf begonnen zijn.

De Oppassers: Al vanaf ongeveer 1984 hebben Loekie en Piter Renia 's zomers, eerst een week en later 2 weken, op de winkel gepast, zodat Bauke en Adri even met vakantie konden. Pieter Renia was in die tijd hoofd van de lagere school en zodra de schoolvakantie begon stonden hij en zijn vrouw de eerste 2 weken van de vakantie in de winkel.

De SRV-wagen bleef dan staan, maar Piter haalde wel de boekjes op en bracht de boodschappen rond. Loekie deed de kassa. Zij hielp Adri ook al het hele jaar door met het in de winkel zetten en prijzen van de nieuwe aanvoer. Dus zij kende alle prijzen uit haar hoofd.

Ik herinner mij nog dat Piter bij de groenten nieuwe bordjes zette met daarop de naam van de groente in **zuiver** Fries. Soms was het maar goed dat je kon zien welke groente bedoeld werd.

In 2010 werd de winkel om gezondheidsredenen verkocht aan **Ali Baarda**.

Die heeft het slechts een jaar volgehouden.

Op deze foto, die ik toegestuurd kreeg van Jitze van der Meer, zien we Gerritje van der Schaaf - Botinga. Maar wat bijzonder zien is dat Na 1936

is dat op deze foto nog het huis, Haedstrjitte 21, te later is afgebroken om de Haedstrjitte te verbreden.

was de eigenaar van dit huis Jacob Grouwstra te Oosterwolde, die het verhuurde tot Willem Bijker het van hem kocht. Waarschijnlijk hebben **Klaas Magré** en zijn vrouw **Afke Hoogland** het in 1937 gehuurd. Klaas was winkelier en melktapper. Na hem is het huis gehuurd door **Kees Mast**, de vader van Geert Mast (die nog steeds in Reduzum woont) en zijn vrouw **Wijtske de Boer**.

Volgens Geert hebben zijn ouders het huis in ongeveer 1947 gehuurd. Zij verkochten melk- en vleeswaren, klompen, touw etc..

Kees Mast ging 's ochtends met een bakfiets, met daarop de melkbussen op pad. 's Middags werkte hij bij de boer. Wijtske deed de winkel. Dit werd voor haar echter te zwaar, dus werd de winkel verhuurd. Op 26 mei 1950 opende **Thijmen de Groot** hier zijn winkel.

Zijn dochter Grytsje vertelde mij dat het in die tijd moeilijk was een huis te huren, maar dat je wel een winkel kon huren.

Thijmen was op 25 mei 1950 getrouwd met **Hendrikje Brandsma**, dus wilden zij graag een huis hebben.

Het assortiment van boter, kaas en eieren werd al snel uitgebreid met klompen (Thijmen was de zoon van een klompenmaker), gasflessen, regenkleding, verf, snoep, bezems, touwhalsters voor koeien, vaak zelf gemaakt van touw. De stalbezems werden ook zelf gemaakt.

Daarnaast was Thijmen ook nog parttime postbode en 'avonds deed hij de verzekeringen. En dan nog voor een extra centje in oktober/november voor de boeren de sloten hekelen.

(De oudste zoon van Thijmen en Hendrikje, de helaas te jong overleden Jan, is bij ons nog wel bekend van de winkel van Jan en Japke in Grou. Zoon Leen de Groot staat nog in deze winkel.)

Van dochter Grytsje kreeg ik een foto van haar vader in de winkel. De foto is een beetje donker, maar het zwart achter hem zijn allemaal klompen.